

एवंद्वाभ्यांश्लोकाभ्यांतामसराजसौमुख्यावेवत्यागावुक्तौ तामसराजसयोरमुख्यत्यागयोरसंभवस्य भगवतैव मोहात्तस्य परित्यागइतिकायक्लेशभयात्त्यजेदिति च सूचनात् न ह्येवं संभवति मूढश्च करोति चेति विप्र-
तिषेधात् यदि करोति नैव मूढः यदि मूढस्तर्हि नैव करोति एवं यदि कायक्लेशाद्विभेति नैव करोति यदि करोति नैव कायक्लेशाद्विभेति तस्मात्करोति च कायक्लेशाद्विभेति चेति विप्रतिषिद्धं अतस्तामसराजसयोरमुख्यत्याग-
योरसंभवात्तौ नैवोक्तौ सात्विकस्त्वमुख्यत्यागः संभवति यथा स्फटिके जपाकुसुमाश्रिते लौहित्यं विवेकिनां प्रतीतित एवास्ति न वस्तुत एवमात्मनि ईश्वराधीने विवेकिनां कर्तृत्वं प्रतीतित एवास्ति न वस्तुत इति वक्तुं शक्यं
एवं च कर्तृत्वाभिनिवेशशून्यः पुमान् प्रतीतितः करोत्येव न वस्तुत इति संभवत्युच्यते सात्विकस्त्यागइति तमेव मुख्यत्यागे धिकारहेतुं प्रथममाह कार्यमिति कार्यं कर्तव्यमित्येव यत्कर्मनियतं नित्यं क्रियते हे अर्जु-
न संगं फलं च त्यक्त्वा वैवध्यावधारणं प्रागुक्तस्यात्यागपक्षस्य व्यावृत्त्यर्थं स एव भूतस्यागः सात्विको मतः वेदे दृष्टः तथा च श्रुतिः ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किंच जगत्यां जगत् तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मागृधः कस्य सिद्धिर्नमिति

कार्यमित्येव यत्कर्मनियतं क्रियते ऽर्जुन ॥ संगं त्यक्त्वा फलं चैव सत्यागः सात्विको मतः ॥ ९ ॥

ईशा ईशेन परमेश्वरेण सर्वकार्यकरणकर्त्रात्मप्रवर्तकेन इदं जगत्स्थावरजंगमं जगत्यां ब्रह्मांडे स्थितं वास्यमाच्छादितं व्याप्तं येन हेतुना सर्वतदधीनं तेन कारणेन त्यक्तेन त्यागेन कर्तृत्वभोक्तृत्वाभिमानवर्जनेन भुञ्जीथाः
विषयान्भुंक्ष्व मागृधः गर्द्धमाकार्षीः कस्य सिद्धिर्न न कस्यापि तत्र स्वामित्वमस्तीति दृष्टैव तत्र गर्द्धइत्यर्थः एवं कर्माण्यपि यज्ञादीनि कर्तृत्वाभिमानं त्यक्त्वा कुर्वतस्तव कर्मलेपो न भविष्यति एतद्व्यतिरेकेण तव उपा-
यांतरं च नास्तीत्यभिमतं त्रेण प्रदर्श्यते कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतंसमाः एवं त्वयि नान्यथेतोस्ति न कर्मलिप्यते नरे इति इदमेव मुख्यं स्वमतं भगवता प्रदर्शितं एतान्यपि तु कर्माणीति श्लोके ननु नित्यानां फलमे-
व नास्ति कित्यक्तव्यमिति चेत् इत एव भगवद्वचनात्तेषामपि फलमस्तीति जानीहि निष्फलस्य वेदेनानुष्ठापना संभवात् तथा चापस्तं बस्तद्यथा भेदफलार्थं निर्मितेच्छायागंध इत्यनूपद्यते एवं धर्मचर्यमाणमर्था अनूप-
द्यत इति आनुषंगिकं फलं नित्यानां दर्शयति अकरणे प्रत्यवायस्मृत्यापितेषां प्रत्यवायपरिहारः फलमिति प्रदर्श्यते धर्मेण पापमपनुदतीत्यादिना च नित्येष्वपि कर्मसु फलं दृश्यते तदेव वक्तव्यमिति न कोपि दोषः ॥ ९ ॥